

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ประชากร

กลุ่มประชากรเป้าหมายของการวิจัยนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 1,441,000 คน โดยเป็นเพศชาย 665,000 คน และเพศหญิง 776,000 คน (จากข้อมูลของกองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2541)

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจำนวนตามตารางการสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (อ้างถึงในวิเชียร เกตุสิงห์, 2537:29) ในระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5% จากจำนวนประชากร 1,441,000 คน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้แบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

จากจำนวนเขตตามข้อมูลของ กรุงเทพมหานครและราชการส่วนภูมิภาค สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเดือน มกราคม พ.ศ. 2542 ได้แบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็น 50 เขต ใช้วิธี

จับฉลากเพื่อให้ได้เขตที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 เขต ซึ่งผลการจับฉลากได้เขตที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เขตคูสิต เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสาทร เขตบางซื่อ เขตราชเทวี เขตดินแดง เขตคลองเตย เขตประเวศ เขตดอนเมือง เขตบางกะปิ เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตสวนหลวง เขตคลองสาน เขตบางพลัด เขตภาษีเจริญ เขตจอมทอง เขตบางขุนเทียน เขตหนองแขม เขตหลักสี่ เขตคันนายาว เขตวังทองหลาง เขตบางนา เขตบางบอน

2. การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ทำการสุ่มหน่วยตัวอย่างจากสถานที่ต่างๆที่เป็นแหล่งชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้มีความหลากหลายมากที่สุด ได้แก่ ศูนย์การค้า สถาบันการศึกษา แหล่งชุมชน สนามกีฬา โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยค้นคว้าจากข้อมูลแนวคิด และหนังสือต่างๆ พร้อมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัย โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และได้แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส รวม 6 ข้อ
2. การทำกิจกรรมต่างๆทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 40 ข้อ
3. ความสนใจในเรื่องต่างๆทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 40 ข้อ
4. ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 30 ข้อ
5. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 20 ข้อ

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการตรวจแก้โดยผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำคำตอบที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

ผลจากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 “ความสนใจในเรื่องต่างๆทั่วไป” ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9154 และแบบสอบถามตอนที่ 4 “ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อม” ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8848 ซึ่งเป็นระดับที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยยอมรับได้

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิต

1.1 การทำกิจกรรมต่างๆทั่วไป ใช้มาตรวัดระดับความถี่แบบ Rating Scale 5 ระดับ คือ

ทำเป็นประจำ	5	คะแนน
ทำค่อนข้างบ่อย	4	คะแนน
ทำบ้างไม่ทำบ้าง	3	คะแนน
นานๆทำที	2	คะแนน
ไม่ทำเลย	1	คะแนน

1.2 ความสนใจเรื่องต่างๆไป ใช้มาตรวัดระดับความสนใจแบบ Rating Scale 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
เฉยๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

1.3 ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
เฉยๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนในระดับ 1.00-2.33	หมายถึง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ
คะแนนในระดับ 2.34-3.66	หมายถึง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนในระดับ 3.67-5.00	หมายถึง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

2. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ใช้มาตรวัดระดับการใช้ผลิตภัณฑ์แบบ Rating Scale 5 ระดับ คือ

ใช้เป็นประจำ	5	คะแนน
ใช้ค่อนข้างบ่อย	4	คะแนน
ใช้บ้างพอสมควร	3	คะแนน
ไม่ค่อยได้ใช้	2	คะแนน
ไม่ใช้เลย	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนในระดับ 1.00-2.33	หมายถึง มีการบริโภคในระดับต่ำ
คะแนนในระดับ 2.34-3.66	หมายถึง มีการบริโภคในระดับปานกลาง
คะแนนในระดับ 3.67-5.00	หมายถึง มีการบริโภคในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

โดยใช้ตารางแสดงจำนวนและร้อยละเพื่ออธิบายข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายตัวแปรกิจกรรม ตัวแปรความสนใจ ตัวแปรความคิดเห็น และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare Means)

ใช้ t-test และ ANOVA เพื่อทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ระหว่างตัวแปรด้านลักษณะทางประชากร คือ เพศ และ รายได้ส่วนบุคคล ต่อเดือน

3. การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น เพื่อจัดกลุ่มของกิจกรรมที่เยาวชนทำ และกลุ่มความสนใจของเยาวชน

- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของกิจกรรม กลุ่มความสนใจ และกลุ่มความคิดเห็นมารวมกัน เพื่อจัดเป็นกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชน

4. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มของรูปแบบการดำเนินชีวิต กับ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดไปดำเนินการลงรหัส (Coding) แล้วนำไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรม SPSS WINDOW เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย